

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za polleta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr.
V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXII.

V Ljubljani 23. grudna 1869.

List 52.

Credo zavelje kristjanu v sedanjih časih.

(Msgr. Dr. Gaume.)

(Dalje.)

XI. Osmá težavnost: počenjanje paganskih modrijanov.

1. Tudi modrijanje paganski in judovski so planili na keršanstvo. Skerbno so zbirali vse razširjene obrekovanja, vse zmote, ki so jih učili odpadniki; celo sv. pismo so iz hudobnega namena preresetávali — in iz vsega tega so skovali očitánja, ki so bile pripravne novo vero priskutiti učenim in olikanim, katerim keršanstvo iz lastne skušnje ni bilo znano.

2. Spisali so bukve, v katerih so skušali dokazati, da je vse resnica, kar kristjanom očitajo navadni obrekovavci, da so tedaj res brezbožci, sovražniki cesarjev, da so izveržek človeštva, da njih vera družega ni kot sanjarije in zvijače. Vse to so si prizadevali dokazovati v spisih, ki so bili od učenih spisani mikavno, na videz prepričavno in prav zvijačno. Vse kar koli se je dalo zoper keršanstvo reči in zmisliti, vse so ti modrijanje v svojih spisih na dan zlekli; tako, da se mora reči, da od 4. stoletja že res skoraj ni mogoče, da bi kak zaničevavec naše sv. vere kaj takega zoper njo pisaril, kar bi že ti prvi modrijanje ne bili storili. In ljudstvo, posebno na pol omikano, ki verjame to, kar mu govore učeni, je tudi vse to verjelo in iz branja teh kužljivih modrijanskih spisov se je vnela tolika jeza do kristjanov, da je skoz več stoletij bil navadni krik: „Christianos ad leones,“ t. j. Kristjane levom!

3. Ali, ni bilo dosti, da so v učenih spisih keršanstvo obrekovali in zasramovali, tudi priprostemu ljudstvu so ga v zamotovanje stavili s tem, da so napravili knjižice, iz katerih so se morali otroci po šolah učiti, igre za gledišče, podobe itd., v katerih vsih so smešno delali sv. vero, naj častitljivše skrivnosti in sv. obrede, da so tako vse keršanstvo v obče zasmehovanje devali. In tako so s tacimi spisi sovražniki več škodovali kakor rabelj s svojim mečem!*)

XII. Deveta težavnost: napredovanje keršanstva samega.

1. Celo razširjanje sv. vere Kristusove samo je bila težava, ki je morala biti premagana. — Ko so ljudje poslušali nauk, kakor so ga učili aposteljni, so nekteri — nagnjeni od milosti božje — sprejemali keršanstvo, drugi so terdovratni ostali. Tako se je zgodilo, da so se v eni hiši otroci pokristijanili, stariši pa so ostali pagani. Sužnji je postal kristjan in je svojemu gospo-

darju pokoršino odrekel v vsem, kar je bilo zoper sv. vero. Prodajavci malikovavskih podob, klavnih in žgavnih darov zgubljevali so kupcev toliko več, kolikor bolj se je širilo kristjanstvo.

2. Tako so prepiri nastali po družinah. Brat zatoži lastnega brata kot kazni vrednega kristjana gosposki, oče sina, mož ženo, gospod sužnjega, prijatelj prijatelja. In kakor se je s tem naredila razpertija med družinami, tako tudi med vasmi in mestici. — In tako je razširjanje sv. vere same napravilo novih težav, novih sovražnikov!

(Dalje nasl.)

Občni cerkveni zbor.

(Dalje.)

S čim bo imel občni zbor opraviti?

Z vsim, kar je za blagor sveta dobro in koristno. Pečal se bo zbor s tim, kako naj se duše tisuč in tisuč zmot obvarujejo, kako naj se družine rešijo, katerim pogin preti od strani napačne prostosti, zbor bo hotel tudi tiste rešiti, ki nočejo rešeni biti. Da se bo zbor s tim pečal, s čemur se mora, in da se z drugimi reči ne bode, to naj nas kar nič ne skerbi.

„Ako pa zbor kako napačnost napravi?“ — Duša, nikar se ne boj! Dobrotljivi Bog je že za to skerbil, da cerkev, posebno v občem zboru zbrana, ne bo napačnost, skáz in zmót delala, kakor jih delajo vlade. Zbor se ne bo zmotil, kajti vodila ga bo Večna modrost. Ako si katoličan, je to za te verska resnica, ako po nisi, verjemi saj osemnajststoletni preteklosti. —

„Pa pravijo, da se bode zbor s politiko pečal!“ — Brez dvoma, pa le od tiste strani bo prašanje pretresoval, ktera mu je mar, namreč npravna stran, ki se neposredno zveličanja duš tiče, pa tudi pravič resnice, pravičnosti in kraljestva našega Gospoda Jezusa Kristusa tukaj na zemlji. Povsod, kjer gre za ljudi in za načela, je resnica, pravica, Božja postava evang elij, zveličanje ali pa pogubljenje duše na vagi. Za vse to mora pred vsem cerkvi mar biti. Tedaj, ako bo občni cerkveni zbor tudi politične reči pretresoval, vodilo mu bodo omenjene reči, ni se ti toraj treba bati.

„Ako pa nezmotljivost papeža sklenejo?“ — Dobro, nezmotljivost papeža postala bi potem verska resnica, kar je zdaj samo splošna misel, in ako ne boš veroval (kar zbor sklene), si krivoverec. Ako zbor to določi, določi zavoljo tega, ker ga sv. Duh vodi, in ker sv. Duh želi, da se tako sklene. Ako se pa ne sklene, ostanemo pri starem. Tedaj tudi tukaj ni vzroka bojazljivemu biti. —

„Zbor pa utegne zopet z znanim zapisnikom (silabusom) opraviti imeti.“ — Ako o njem govori, zgodi se le, ker bo dušam in keršanskemu svetu koristilo.

*) Ali jih ne posnemajo tudi naši ajdje?

Ako nič o njem ne govori, ostane zapisnik to, kar je, in kar nehati biti ne more, namreč slovesno naštevanje poglavitnih modrosloveskih, političkih in družinskih zmot, ktere šegno neverstvo, protestantizem in prekucijska brezbožnost že kake dve stoletji po svetu trosi. Zapisnik nima nobenega drugega zapopadka, kakor da našteva tri in osemdeset terditev, v kterih so poglavitne zmote sedanjega časa obsegane in našteje.

Kak strah je Silabus ob svojem času delal, časniki so se serdili nad njim, kakor psi nad mescem, ako bi bil pa prašal take vekače, kaj da je prav za prav Silabus, zamore se skoraj za gotovo reči, da bi ne bili vedili.

Ne boj se tedaj občnega cerkvenega zbora tudi zaradi Silabusa ne. Pomisli, da sv. Duh cerkev vlada, da se do sedaj še ni zmotil, in da se tudi v devetnajstem stoletji zmotil ne bode in cerkve ne zapustil.

(Konec nasl.)

Postanica

vdanosti sv. zboru vatikanskemu, ktero katoliško društvo v Terstu po svojem prevzvišenem škofu pred noge poklada sv. Očetu papežu.

Sveti Oče!

Že se bliža praznik neomadeževanega spočetja preblazene Device Marije, sveti dan, katerega se zberó škofje vesoljnega katoliškega sveta v častitljivi baziliki (cerkvi) sv. Petra v Rimu.

Že je preteklo tri sto let, odkar je bil sklenjen zadnji sveti zbor v Tridentu, ki je branil resnico proti napadom luteranov in drugih krivovercev in je zares ponovil cerkveno življenje s svojimi postavami, ki so bile od vseh dobrih z veseljem sprejete.

Vesoljni zbor pa, ktereга ste Vi sklicali, sv. Oče, ima nalogo braniti katoliško vero zoper napade današnjih nevernikov, in dajati zveličavne postave, v vedno večji prid duhovstva in ljudstva. In ravno zato mi verni sinovi sv. katoliške cerkve in zastopniki katoliške družbe v Terstu ne moremo več zadrževati obilnosti svojih čutov, ne radosti svojih serc, ko vidimo, kako na sam Vaš migljaj pripravljeni škotje se vzdigujejo od Vzhoda in Zapada, od Juga in Severja in se ne bojé truda dolgega potovanja, ne nevarnosti viharjev, ne nezgodnosti bolezni, ne zadržkov starosti, temveč vsi enega serca potujejo proti večnemu mestu, kjer se nahajajo grobovi slavnih apostolov sv. Petra in Pavla, — proti Rimu, ki je glavno mesto vsega kristjanstva. O ganljiva prikazen, kteri se čuditi morajo celo nasprotniki!

Mi očitno kažemo svojo katoliško vero ter spoznamo z mislijo in sercem, da Kristusova cerkev, kakor nas uči sv. evangelij, je postavljena na nerazrušljivo podlago, da jo tudi peklenške vrata nikdar ne premagajo, ker ima nezmotljivo učiteljsko predstojništvo, zakaj sv. Duh ga podpira in On mu navdihuje resnice, ktere potem vernim oznanuje.

Zategadel mi kar naravnost in brez vsega pomisla sprejmemo vse, kar vesoljni zbor sklene in odloči v verskih zadevah in gledé na čudorednost (pravost), kakor tudi vse zapovedi, gledé na pošteno keršansko življenje, ktere ravno ta zbor razglasi Bogu v slavo in vernim v prid. Določbam, ktere vi poterdite, sv. Oče, bomo se mi vselej ponižno podvergli in jim bomo popolnoma pokorni.

In to je, Oče vseh vernih, slavni Glavar katoliške cerkve, namestnik Kristusov na zemlji, to je ponižni dar naše neoskrunljive vdanosti sv. Sedežu, ktereга po svojem preljubljenem škofu Vam pred noge pokladamo.

Sprejmite blagovoljno, sv. Oče, ta poklon Svojih otrok in združite ga z neštevilnimi pričami ljubezni, ki

jih prejemljete od vseh krajev sveta, — naj tudi to prizadene nekoliko tolažbe Vašemu užaljenemu sercu. Mi pa bomo pošiljali do trona milosti naj gorečnejše molitve, da pride na Vas obilni blagoslov nebeški, da vesoljni zbor vatikanski, ki je naj večja dogodka Vašega slavnega vladarstva, obrodi obilno dobrega za nevesto Jezusa Kristusa.

Dočakajte sv. Oče, da, preučakajte dvajset in pét let Svojega vladarstva, kterih do sedaj še nobeden papežev ni dočakal, — in potem ko boste vidili zmago cerkve, zaspite v Gospodu kakor novi Simeon, — vstopite slavno v nebeški Jeruzalem, sprejmite večno plačilo za trude in terpljenja, ktere ste prestali v Svojem zemeljskem potovanju.

V tem zaupanju padamo polni spoštovanja na kolena, Vam poljubimo sveto nogo ter ponižno prosimo apostolskega blagoslova.

V Terstu na praznik darovanja Marije Device 21. septembra 1869.

Zastopništvo katoliške družbe.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Misijonski spomin. Kratek zapopadek misijonskih pridig, in nauki, molitve za bogoljubne keršanske duše. Spisal Jan. Volčič, duhoven ljublj. škofije po 32. nem. natisu, — s škof. poterjenjem. — Te bukve v prijetni obliki s 764 stranmi je prav čedno natisnil g. Milic, založil pa g. M. Gerber. Da so bukve dobre, spodbudne, poučne, je porok njih pisatelj g. Janez Volčič, kteri je že veliko koristnega za Slovence spisal. Veliko imamo bukev za duhovne potrebe, vender „misijonskih“ do zdaj še nismo imeli. G. pisavec pravi: „Namen teh bukvic (so pač bukve) pa ni samo molitev. Da sem se lotil tega dela, so vzrok sveti misijoni, ktere so se v kratkem času tolikanj prikupili vsem Slovencem.“

Da bi torej sad sv. misijona bil bolj gotov, da bi naukov pri sv. misijonu prejetih nikoli ne pozabili, sem ob kratkem popisal vse imenitniše resnice, ktere se navadno pri ss. misijonih bolj natanko oznanujejo.“

Pisana je knjiga v čisti, vaeskozi umljivi slovenščini, s priserčno besedo, in zanašati se je torej, da bo dober sad rodila med narodom slovenskim. Obseg je taki-le: A. Kratek zapopadek misijonskih pridig v štirih delih, kterih 1. del ima 20 resnobnih premišljevanj (namen človeka, vrednost časa itd.); 2. del dolžnosti raznih stanov (dolžnosti faranov do dušnih pastirjev itd.); 3. del nauke od sakram. sv. pokore in sv. R. Telesa; 4. del napeljevanje k pobožnemu življenju s pomočki in potrebnimi čednostmi. Razdel B obsega v 19 razdelkih nauke in molitve za bogoljubne duše, ki se žele zveličati, in nektare pesmi od misijona.

Sedanji čas je še posebno potreba obojega — poduka v keršanskih resnicah in molitve, da se otme, kar se dá še oteti, in zveliča, kar ima še kaj želje zveličati se: oboje (uk in molitev) se v obilni meri dobiva v omenjeni knjigi; torej upajmo, da bode dobri sad rodila pri Slovencih in Slovenkah, — le pridno jo kupujte; zani-karnih in spotikljivih bukev in časnikov pa se skerbno varite! —

Prav prijazna slovesnost se je obhajala preteklo nedeljo v čitalnični dvorani; bila je namreč razdelitev oblačil med uboge dečke in deklice ljubljanskega mesta. Lepo, iz keršanske ljubezni do revnih svojih sobratov navdihnjeno nalogo: uboge otročiče za zimski čas previditi z gorko obleko, da bi šolo zamogli redovno obiskovati, prevzelo je letos katoliško društvo. Po krasno in izverstno izpeljani besedi, v ta namen napravljeni, po milih darovih blagih serc, kterih

se v Ljubljani, hvala Bogu, najde še v obilnem številu, in po neutrudljivem prizadevanji blagorodnih, miloserčnih gospá in gospodičin, ktere so temu dobremu namenu darovale veliko časa za izdelovanje obleke, — je bilo mogoče letos še večji število ubozih revčkov z zimsko obleko razveseliti, kakor pa druge leta. V nedeljo o 1/2 11 bil je za male ta srečni trenutek. V čitalnični dvorani zbrali so se otročiči, vseh skupaj 102, in sicer 52 deklic in 50 dečkov, pa veliko število drugih, večjidel dobrotnikov. Tu je bilo pripravljeno oblačilo, vse lepo zversteno, in na odru božično drevesce z mnogimi sladkarijami. Zdaj nagovorijo v. č. g. generalvikar Kramar s kaj lepimi in priserčnimi besedami zbrane otroke. Opomnijo jih, da to, kar bi jim starši sami preskerbeti ne bili zamogli, preskerbeli so jim miloserčni dobrotniki in milodarne gospe in gospodičine. Ne sami, ne njih starši si tega niso prislužili, kajti oni ne poznajo vseh dobrotnikov, in dobrotniki ne njih, — ampak storili so to iz ljubezni do Jezusa, prijatelja otrok, ktere on tako priserčno ljubi in je zagotovil, da kdor v njegovem imenu revnim kaj podeli, hoče tako sprejeti, kakor da bi bilo Njemu samemu podeljeno. Posebno so otrokom k sercu gnali, naj bodo hvaležni Bogu in dobrotnikom, in naj hvaležnost kažejo s tim, da se bodo lepo obnašali, da bodo pridni in pobožni. — Na zadnje priserčno zahvalo izrečejo vsim blagim dobrotnikom v imenu osrečenih otrok. Kaj primeren je bil ta govor in zelo je pričujočim dopadel. —

Potem je blagorodna gospa grofinja Wurmbrandova lastnoročno delila obleko med otroke. Kako zelo so se veselili revčiki lepe obleke! serce, misli in oči, vse je bilo le na obleko obrnjeno. Hitro so šle deklice v posebno sobo in dečki v drugo, ondi so se oblekli v novo obleko, in potem pridejo nazaj v dvorano, toda vse drugačni, vsi spremenjeni, vsi novi, nikdar še morebiti ne taki, kajti imeli so že sicer morebiti kako novo oblačilo, toda vsega na enkrat novega kakor zdaj, tega morebiti še ne. Tu v dvorani pa jih je čakalo zopet novo veselje. Dobrodušni peki, katerim Bog stokrat poverni, so darovali veliko lepega, belega kruha in štruc, — vse to je bilo za otroke pripravljeno in med nje razdeljeno; — obrali so tudi božično drevesce in blage hčere Wurmbrandove so vse te sladkarije med vesele otroke razdelile. — H koncu stopi še pravi oče te priserčne veselice dr. Orel na oder in z navdušeno besedo omeni: da drevesce je bilo presajeno v drugo zemljo, toda koreninice se mu niso potergale — temuč še krepkejši je zrastle in še več sadu obrodilo kot druge leta, in vošilo izreče, naj bi to drevesce še mnogo lét veliko dobrega sadu obrodilo. Opomni otroke, da zato so dobili iz dobrotnih rok tolike darila, da bi ložej šolo obiskovali in si ondi koristnih nauk pridobili in bi zamogli potem kot dobri inpoštteni kristjani tolikanj ložej svojo dolžnost spolnovati.

Dobrokljici so spremljevali navdušeni govor. S tem govorom bila je ta priserčna slovesnost končana. Otroci pa so se precej potem podali v nunsko cerkev dobrotljivemu Bogu se zahvalit, da je serca milih ljudi nagnil toliko lepega in gorkega oblačila jim napraviti, in prosit ga, naj bi jim On stoterno povernil, kar sami storiti nikdar ne bodo zamogli. — Kako dobro dé človeškemu sercu, kadar si je svesto dobrega dela, to se je vidilo pri tej veselici. Veselili so se z otroci vred vsi nazoči, in vsakteremu, ki je k temu delu usmiljenja kaj pripomogel, — ko bi tudi drugzega plačila ne imel pričakovati, bilo je v zadostilo že veselje otrok, ktero se jim je bralo na očeh in na obrazu; — toda prepričani naj bodo blagi in usmiljeni dobrotniki, da so dobro naložili na obresti, kar so tem revčkom podelili. Naj jim Bog stoterno poverne! naj bi zaslišali od Njega, ki je prijatelj ubogih

in otrok, zaslišali vesele besede: Vidili ste me golega, glej, s tem oblačilom ste me oblekli!

K temu naj po želji občinstva še pridenemo

Glasovanko,

ki jo je pri besedi za uboge otročiče govorila

Ančika Žužkova.

1.

Angelj Božji znad višave
Gleda na zemljé nižave,
Vidi revčke mnoge mnoge
In sirote preuboge,
Tu so v mrazu, tam so v sili,
Lačni, da Bogú se smili!
Groba žuga črna noč:
Oh, kje zá-nje je pomoč?

2.

Angeljca ljubezen gine,
Zdajci na zemljico šine,
Dobrim dušam pošepéce:
„Smil'te božčkov se!“ jim reče,
Dajte lačnim kaj jedila,
Dajte golim oblačila;
Sleherni prepričan bod',
Vse povernil bo Gospod.

3.

Da oblečete to čedo,
Vi napravite „besedo“;
Bodo darke pokladali,
Vi pa robe kupovali,
Zdelovali oblačila, —
Se nebó bo veselilo,
Ker bo toljka množica
z Vaših rók osrečena.“

4.

Glej! kar angelj je govoril,
To nocojšni shod bo storil:
Zložil bo darov obilo,
In blagó se bo kupilo,
Tega bodo lepe roke
Vse pošile za otroke;
Srečen, srečen revček bo,
Kdor od tega kaj dobó.

5.

Še bolj blagor Vam nazoči,
Ki Vas gine jok otroči,
Rađa roka da daruje,
Male srote zveseljuje,
Sej tud' ti so Vaši brati
In nebeški ljubi svati:
Kar kolj prejme božičček,
Stokrat verne Jezušek.

J

Po novem imeniku oo. frančiškanov okrajine sv. Križa ima ta provincija v svojih 12 samostanih 194 udov (1 v Amerik.) ter 112 mašnikov, 22 klerikov v naukih, 6 v novinstvu, 35 laikov, 20 terciarjev. Redovni veliki prednik tega reda (general) je p. n. o. Bernardina Portu Romano; provincijal te okrajine pa prečastiti o. Evstahij Jožef Ozimek.

Iz Ljubljane, 20. grud.

Blagor mu, ki se spočije
V črni persti v Bogu spi!
Lepše solnce njemu sije,
Lepša zar'ja rumeni.

Skelečo, nezaceljivo rano vseh smert celi družini, ako pobere kakega drazega uda izmed nje, bodi si skerb-nega očeta ali milega brata ali kakega drugzega, kteremu so bile vsih serca v ljubezni vdane. Veliko žalost občuti prijatelj, ako nagloma zgubi zvestega tovarša, kterega se je tesno oklepalo njegovo serce v prijateljski ljubavi, kateri je delil z njim radost in srečo, kateri ga je tešil z besedo in djanjem, kadar je jela nevolja in nesreča derviti pogubne oblake po obnebu njegovega

*

doslej brezskerbnega, veselega življenja. Tudi mi obzljajemo smert predragega prijatelja in součenca: Ant. Belčiča, kateri je ves vdan v Božjo sveto voljo 18. t. m. izdihnil svojo blago dušo. Hodili smo z njim osem let skupaj v gimnazijske šole nabirat si tam raznovrstnih věd in znanost; po doveršeni gimnaziji nas je šlo večina v semenišče pripravljat se za duhovski stan, za kterega se je bil davno že odločil tudi umerli naš tovarš.

Ali bolehal je revež že na gimnaziji na persih, v semenišči ga je pa bolezen še huje zgrabila, tako da je večkrat kri metal, slednjič po nasvetu zdravnikov zapustil duhovsko hišo in šel v svoj rojstni kraj Vodice, s terdnim upanjem pa, da bo čisti zrak in mirno življenje na deželi njegovo slabo zdravje zopet vterdilo. — Vendar, vsa umetnost zdravnikov, skerbna postrežba prijateljev, katerih si je bil ranjski s svojo ljubeznjivostjo dokaj pridobil, in vsa naravna moč ni nič pomagala. V saboto o poldne je zadnjo kri dal iz onemoglih persi in končal svoje drago življenje v preveliko žalost brata in matere, ktera je serčno ljubila svojega sina in pričakovala v njem jake podpore v svojih poznih letih. Milega nam tovarša, kterega pobožnost, ponižnost in dobrotljivost se je kazala v vsem njegovem vedenju proti vsacemu, smo pokopali v ponedeljek dopoldne v Vodica in s solzami v očeh smo mu peli nagrobnice. Kakor nam je pa po eni strani žal za zgubljenega tovarša, tako nas po drugi strani tolaži to, da se je preselil v boljše kraje, kajti:

Le skoz tamne grobne vrata

Se odpre nam hiša zlata,

Večnega življenja dom.

Štejemo si v sveto dolžnost, da pri ti priliki serčno zahvalo izrečemo milostlj. fajmoštru v Vodica, prečast. gosp. Val. Bergantu, kateri so pokojnega ves čas bolehanja imeli prijazno pod svojo streho, ga z naj večjo postrežljivostjo preskerbovali z vsim, česar mu je bilo treba, in mu na vsakteri način olajševali zadnje ure v tej solzni dolini.*) Hvala pa tudi gosp. kaplanu Jožefu Razboršeku, ki je enako g. fajmoštru storil vse, karkoli bi bilo imelo pokojniku pomoči k zdravju ali sploh zboljšati njegov žalostni stan. Tudi moramo omeniti miloserčnosti Vodičanov, ki so se kljub gerdemu vremenu v tako obilnem številu vdeležili slovesnega duhovnega opravila po ranjkem in spremili svojega rojaka na zadnjem potu na kraj miru. Naposled priporočamo umerlega vsim njegovim prijateljem in znancem v spomin in molitev.

Njegovi sošolci bogoslovci.

Dopis z Gorenskega. Letošnja letina po Gorenskem ni bila ravno preslaba, posebno veliko se je živinske kerme — sena, slame in detelje — pridelalo. Ta roba se zdaj prav drago železničarjem prodaja. Cent sena velja zdaj v bolj gornjih krajih že dva goldinarja. Železnica je tudi kriva, da so se derva, posebno pa stavbini les — skoraj za polovico podražile. Ravno tako je tudi dnina silno poskočila. Še zdaj po zimi zasluži pri železnici srednji moški delavec na dan 70—80 kr., ženska pa po 50 kr. Kdor pa ne dela na dan, temuč kako delo na debelo prevzame in če pridno dela, zasluži tudi goldinar in več na dan. Voznik zasluži z enim konjem na dan naj menj 2 gold. Rokodelcev — tesarjev, mizarjev, zidarjev itd. — pa že skoraj za nobeno plačilo ne dobiš, ker vse dère k železnici na delo. Posebno tesarjev zelo pomanjkuje, in prav dobro se jim plačuje. Gotovo je, da bota kmet in fužinar prihodnje leto silno težko poslov in delavcev dobivala in jih bota morala drago plačevati. Sreča, da bo delo pri železnici le kratek čas terpelo, sicer bi taka visoka dnina kmeta

in fužinarja v kratkem na beraško palico pripravila. — Vender pa se ne smé tajiti, da je tudi mnogo poslov in dninarjev in vsakoverstnih delavcev, kateri previdijo kratkost železničnega zaslužka in zato svojim gospodarjem zvesti ostanejo.

Delo pri železnici spomladi in poleti ni moglo zelo napredovati, ker ga je odkupovanje zemlje oviralo. Poslan je bil na Gorensko za zemlje odkupca neki sicer prav priljuden nemški dohtar iz Celovca, kateri se pa vender z našim slovenskim ljudstvom kar nič ni mogel lepo pogoditi. Nasledek tega je bil, da je po postavi cenitev zemlje po izvoljenih možéh nastopila. V takih okolišinah izvolijo posestniki en-ga cenivca, železnica izvoli drugega in tretjega — načelnika — izvoli pri politični cenitvi okrajna politična, pri sodnijski pa sodnijska gosposka. Ko je čas cenitve nastopil, se je pa le pokazalo, kako neizrečeno nezaupljivo je gorensko ljudstvo. Kdor je imel z železnico le količjak zaveze, ni veljal za cenitelja. Dolgo so si ljudje premišljevali, koga bi volili za svojega cenitelja. Naposled izvolijo Jeseničani deželnega in državnega poslanca, brezniškega fajmoštra g. Lovreta Pintarja in za Jeseničani ga izvoli še 8 sosesk, in tako je cenoval poslanec Pintar z malo iznimko vse zemljišča od Belica nad Dovjem pa doli do Ovsis in ljudstvo je bilo z njegovo cenitevjo, kakor slišimo, povsod zadovoljno. Pa ne samo g. Pintar je bil cenitelj, temuč tudi borovškemu g. kaplanu Leganu je soseska Gojzd svoje zaupanje skazala ter ga za svojega „šacevavca“ izvolila.

Obnašanje gorenskega ljudstva do svojega poslanca Pintarja nam je živa priča, da ima g. Pintar pri svojih volilcih in sploh pri gorenskem ljudstvu še zmiraj staro zaupanje. Pa se tudi po pravici mora reči, da se je poslanec Pintar, kolikor sta pravica in pamet dopustila, na vso moč poganjal, da se je posestnikom zemlja pošteno plačala. Odkupovavec kmetom na naj boljši zemlji za štirjaški seženj (kvadratno klastro) sveta ni več ponujal, kakor 70 kr., g. Pintar pa se je z nasprotnim cenivcem tako pogodil, da se je plačalo za štirjaški seženj (kvadratno klastro) najboljšje zemlje po 1 gl. 60 kr., za seženj zelnika pa celo po 3 gl. Seženj slabše zemlje je veljal 1 gl. 40 kr., 1 gl. 30 kr., 1 gl. 20 kr., 1 gl., prav slabe pa tudi le 80, 70 ali pa 65 kr., enosečni travniki pa po 50 kr., pašniki so se cenili od 13 20 kr. seženj. Tako se je zgodilo, da je marsikteri posestnik zares lep denar potegnil za zemljo, ki jo je železnici odstopil. Marsikterega je doletela sreča, da se je po ti poti svojih težkih dolgov znebil.

Zgodnji sneg, ki je letos že 18. oktobra pervikrat padel, je odpodil od železnice skoraj vse Lahe, družih ptujcev je še nekaj tukaj. Vender sneg dela ne zadržuje. Zdaj so domačini pritegnili k železnici in delo gre prav dobro od rók. Nekteri začetniki (pervo-ročniki) terdijo, da bojo konec majnika s spodnjim delom železnice, to je, s poravnanjem sveta že gotovi. Sneg nam je sem ter tje tudi sirovino zapadel in stelje sploh nimamo nič, pa še večji nesreča nam žuga s pozablino, ako bo sneg na tali zemlji dolgo ležal.

Dbe. Ne vém, ali bi svojo počasnost kaj izgovarjal, ali pa kar naravnost povedal, kar bi bil imel že zdavnej povedati, da smo letos od 5. do 12. vinotoka tudi pod Kumom na Dobovcu vživali srečo sv. misijona. Srečo, pravim, v vsakoverstnem pomenu; ker pri nas je bilo celi čas naj lepši vreme brez dežja in snega, toraj tudi ni bilo treba mokre obleke po pečéh sušiti in se tako v nevarnost kužne bolezni postavljati. Tudi, k veliki sreči! ni nobeden znoril. (Marsikdo se je le spametoval, ki je prej kake muhe lovil.) In zadnjič tudi nesrečnih kóz, ktere so včasih sv.

*) Prelepo se pa tudi zahvaljujemo za vljudnost, s ktero so nas sprejeli in nam postregli, ko smo prišli zahtijno čast skazat dragemu tovaršu.

misijonu zeló nagajale, pri nas celo letó ni bilo. Tedaj za vse: Deo gratias!

Kar čas med misijonom tiče, je bilo vse po navadnem, naj lepšem redu. Bilo je res včasih ljudstva veliko — iz 7, 8 in tudi več fará — pa od posebnih nerednost ali celó kakega nepokoja ni bilo čuti, dasi žandarjev ni bilo tû. Čemu bi tudi bili? Bog nas varuj podpihovavcev; red homo že ohranili — ga vé ljudstvo samo ohraniti. Vdeležilo se je ljudstvo sv. misijona prav zeló, ali bolj prav rečeno, vdeležili so se ga vsi, da le niso bili bolni ali v ptujih krajih. Celi čas misijona so ljudje prav pridno obračali v dušni prid in zveličanje. In vender — glejte čuda! — dasi je kmalo potem res slabo vreme nastopilo, ter malokdaj tako kakor letos nagajalo, vender nam ni nič pod snegom ostalo. Toraj spet zato: Deo gratias!

Kar sad sv. misijona tiče, ne vém kaj posebnega sporočevati, — je potem še premalo časa minilo. Sploh smem reči, da saj do zdaj je v vsih rečéh bolje, kakor pred misijonom.*) Nisem čul potem več navadnega razgrajanja in vpitja po kerčmah, tudi ne prejšnjega ponočevanja. Nalašč sem že sem ter tje očeta ali mater poprašal, kakó je s sinom — s hčerjo? In odgovor je bil navadni: Pred je bilo tako in tako; ali — po misijonu — ne več. Upati toraj smemo, če tudi po misijonu niso vsi angeli postali in tudi ne bodo ostali, da pa vendar sv. misijon ne bo ostal brez obilnega duhovnega prida za prebivavce Kumske okolice. In za to tretji, še posebni: Deo gratias!

Konečno še resnično prigodbo kmalo po misijonu, — ne bo znabiti vsem všeč, pa naj imajo tudi „liberalci“ kost glodati!

Nekega večera pride znanec k meni. Besedovala sva od tega in unega. Kar se pred me vstopi, ter pravi: „Kako je to, g. župnik! od kar sem bil zadnjič tukaj, se mi ljudje vse bolj prijazni in priljudni zdijo, ne vém zakaj? Je li to moja domišlija ali resnica?“ — „Vam že smem poterediti, da je resnica, jaz pa tudi vem zakaj,“ — mu odgovorim. Se vé, da mi potem ni dal pokoja, kakor tudi sem se branil, da sem moral povedati, zakaj. „Verjeli mi ne bote,“ mu rečem, „pa povedal Vam bom vender le, se bote saj smejali. Glejte, imeli smo v kratkem sv. misijon, ljudje so v gnadi Božji, in mislijo tudi ostati; od tod njih priljudnost.“ In res — debelo se mi je smejal. „Sem vedil, mu pravim, vi posvetnjaki le mislite, da pošten kristijan mora vedno le — kislo repo prodajati. Če je pa to resnica ali ne, naj razsojujejo tisti, ki so skušeni — za tako sodbo zmožni. Jaz pa si zraven mislim: „Hoc non omnes capiunt, sed...“ (Tega vsi ne umé). „Homo animalis non percipit, quae sunt spiritus;“ posvetnjakom ne gre v glavo, kar je duhovnega, so preveč zaguljeni. — Toliko za letos, da, kar se je letos zgodilo, na dolgu ne ostane. Če vam je drago od sv. misijona kaj več, drugo pot.**)

Dopis iz Dunaja. Da so delavci pri začetku državnega zbora leto 1848 malo poigrali, ste gotovo v dunajskih časnikih že brali. Zdaj se vgibuje, kdo da jih je podkuril. Nekteri terdijo, da klerikalci, pa to naj verjame norec Matija. Delavci se niso za klerikalce nikdar nič menili, temuč so jih v svojih zborih zmiraj naj gerše opravljali in jim zabavljali; zdaj pa terdijo nesramni „liberalci,“ da so jih klerikalci našuntali. — Drugi dolžijo tega celo ministra Beusta, pa v tej reči je gotovo nedolžen, če je tudi že kdaj morda res kaj napačnega našuntal. To mu zato podtikajo, ker ga dolže,

da z doktorskim ministerstvom zastran pogodbe s Čehi in drugimi narodi ni enakih misel. Za „Hozano“ pride kmalo „Križaj!“ — Da je bila pa pri delovski halabuki neka vodivna roka, tega ni dvomiti, in čudno je, da so šli na svojo roko in sicer zoper po večem liberalni zbor, in zahtevajo reči, da tudi liberalcem ušesa rastejo. Zgodile so se besede tistega preroka, ki je pred tremi leti rekel: „Le malo počakajmo, kmalo pridejo taki liberalci, ki bojo več tirjali, kakor jim bo mogel Giskra dati.“

Vidi se pa tudi na zboru, kako se misli preminjajo. Tačas, ko je dr. Roser pervikrat predlog stavil v zboru, naj se gleda na žalostni stan delavcev, ni mogel na liberalni levici dobiti skoraj nobenega podpisa za svoj predlog, in res so ga klerikalci na desnici morali podpirati, da je mogel s predlogom pred zbor. Tačas ga je gerdo zaklel neki moravski fabrikant s pristavkom: „hčete i to skazit!“ Vse drugači pa se je te dni ravno tistemu Rozerjevemu predlogu godilo v zboru. Brez podpisov ga je postavil, pa ne le nekdanji podpiravci temuč tudi vsa levica ga je podpirala s fabrikantom vred in tergali so se, kdo bi bil v odbor izvoljen.

Stranke na zboru so stare ostale. Pemske-marski Nemci se derže vstave kakor klop, in oče Wolfrum so djali danas, da naj vlada Lahom le zobe pokaže in vse bo sčasom se podalo. Zdi se mi, da ministri niso več te misli. Poljaki se kaj gerdo derže in dr. Grocholski, njihov vodja, govori v adresnem odboru moško in privjavno.

Da se ministerstvo maje, to je gotovo. Na dvoje so razdeljeni. Na eni strani je Taafé, Potocki in dr. Berger; na drugi pa Giskra, Herbst, Haznar, Brestelj, Plener. Ena stranka skoraj gotovo odstopi. 17. decembra je bil poklican minister Taafé v Pešt k cesarju. Misli se, da prinese v kratkem cesarjevo voljo na Dunaj. — Minister Berger je neizrečeno siroten, komaj je živ in ves gluh je postal. „Doista, neče daleko!“ Tudi drugim ministrom se na nosu bere, da njim ne gre po volji, posebno se je Haznar zelo postaral, kar ga nisem vidil.

V adresni debati je izvoljen izmed Slovincov g. Svetec, in že koj v prvi seji je moral kranjsko resolucijo zagovarjati, ker je dr. Rechbauer ti resoluciji podtikal reči, katerih v njej ni, in zopet danes jo je Kuranda napadel in Čehe zunanjih zavez dolžil, in spet ga je Svetec na obeh stranéh po zaslužnji zavernil. —

Rekel je Kuranda, da naj nezadovoljnejši svoje pri-tožbe po vstavni poti naznanijo državnemu zboru in se bo pomagalo, če bo moč. Nato poprime Svetec besedo in reče, da vlada za vse dežele nima enake mere, kar sme Galicija, to je na Kranjskem greh, in glejte to le smo Kranjci želeli (bere kranjsko resolucijo), pa nam se je pred nosom zbor zaperl, nismo mogli toraj po vstavni poti svojih želj pred državni zbor prinesiti. Tudi prašam pri ti priložnosti ministra notranjih zadev, zakaj se je vender kranjski zbor tako na vrat na nos sklenil? Minister Giskra malo pomolči in pravi: „Der Landtag hat die Regierungsvorlagen erledigt, er hat seine Aufgabe gelöst und wurde daher geschlossen.“ — (Deželni zbor je vladine predloge rešil, je svojo nalogo doveršil, torej je bil sklenjen.)

Svetec na to nadaljuje ter pravi: „Obžalujem, če je g. minister tako podučen; dve vladni predlogi niste bile še rešene, sedem izdelanih predlogov je še ležalo pred nami in konec je bilo zbora. To je resnica, moja gospoda! Dr. Giskra ni na to nič več odgovoril. Zdaj pa natanko veste, zakaj je bil Kranjski zbor sklenjen.“

Človek bi mislil, da to ni res, da bi bila ljubljanska deželna vlada ministru notranjih zadev neresnico naznanila. Kakor danas, menda Giskra tudi tačas ni imel

*) Naj bi tudi na Dunaju in drugod dali kruha in misijon namesto njih podpihovavcev tistim delavcem, pred kterimi so že vlade v zadregi, in svesti smo si, da bi več izdalo kakor zbor-ske interpelacije.

**) Vselej drago.

nobenega pravega vzroka, ko je presvetlemu vladarju nasvetoval, da naj se kranjski zbor sklene. —

Znosil se je nad malimi Kranjci in Tirolci, močnih Poljakov vganjati pa mu ni bilo kéc.

Še naj pristavim, da državnemu zboru je naš verli finančni minister Brestel naznanil, da bomo za leto 1870 vendar spet brez novega dolga in večjih davkov izhajali.

Iz Rima (4. grudna) pišejo mlgsp. škof Mrak preč. kan. dr. M. Leben-u. — 30. nov. sem odrinil iz Tersta na parniku „Aquila“ (Orel); goriški prošt bar. Codelli je bil moj tovarš. Razun mene so bili še 3 škofje potniki v I oddelku. Naj opomnim, da nisem nič plačal, so me tako pustili. *) Noč je bila nekoliko nemirna ter so nekteri bolehal; meni pa ni bilo nič. Zjutraj ob 7 smo bili v Jakinu (Ankoni)... Ob 10 smo z železnico odrinili. Plačala sva midva 30 frankov, jest tedaj polovico. Okrajina je skorej Krasu podobna, samo da so hribi bolj ostri. Proti 11 smo dospeli v Rim in smo bili sprejeti od velikega hišnika (Major domus) Njih svetosti in za vsacega je bil pripravljen poseben voz. Ker še nisem določenega staniša imel, so me peljali „Alla Minerva“, kjer je bilo več škofov in mašnikov... Danes sem dobil svoje pravo stanovanje v samostanu „Torr' de' Specchi“, kjer stanuje še 8 drugih škofov. Danes smo bili že skupaj pri kosilu. Zraven nekterih laških škofov iz Napolitanskega je tukaj vikši škof iz Albanije, Nemec, — pa škof iz Batavije v vzhodni Indii, Belgijanec. V semanji obleki še nikjer nisem bil, ampak le zasebno v Šenpetru, v Koloseju in pri Marii Snežnici. Posebni občutki so me obhajali po teh krajih, zlasti v Koloseju, kjer je tekla tudi kri sv. Ignacija (škofa Mraka pomočnika). Kamor koli se človek oberne, je polno škofov in duhovnov. 2. grud., ravno po mojem prihodu, je bila pripravljavna seja, pa nisem bil zraven; nisem imel še oprave. Dal sem si pomeriti „mantelletto“ in „kappo“, kar bo stalo 270 frankov. V nedeljo je bila „Capella papalis“, kjer sem bil tudi jest pričujoč; kapucinar je latinsko pridigal. Včeraj, 8. grud., začetek vesoljnega zbora. Tega popisati ni moč. Moja številka je bila 894. Danes smo povabljeni v „Villa“ kneza Borghese, kjer bode ogled (revue) papeževih vojakov. Jutri 1. kongresija.

Iz Rima. II pismo, 13. dec. (Velika „beseda“ v Rimu.) Škofje se sedaj skorej vsaki dan razdeljeni po narodih zbirajo pri enem ali drugem kardinalu; tako, postavim, se shajajo pri monsg. Nardi-ju s kardinalom Švarcenbergom vred avstrijski in nemški škofje, — francoski pri kard. Matti-u itd. Sicer pa se obiskujejo eden drugega, tedaj se o ti priložnosti spoznavajo in spoprijateljijo. Toraj je pa tudi treba, da ima vsaki škof (ali njih več skup) svoj voz, ki se precej drago najme na celi mesec.

Včeraj, 12. decembra, je bila papeževa pevska in glasbina družba napravila „besedo“ (akademijo) prečisto Spočeti in tudi sv. Očetu na čast, ter je ta družba povabila vse kardinale in škofo, ki sedaj v Rimu bivajo, k tej slovesnosti.

V ta namen je bila lepa in velika cerkev 12 apostelnov kaj lepo napravljena. Zagernjene so bile vse cerkvene stene z dragimi pregrinjali od oboka do tal, viselo je čez petdeset lustrv od oboka, veliki oltar so bili zagernili, pustili samo podolgasto dolbino, v kateri je stala krasna lesena podoba prečisto spočete Device Marije. Brez števila visokih pozlačenih svečnikov je bilo nastavljenih tu in tam in tako je toliko luči migljalo sem ter tje po vsi cerkvi, da je bilo svitlo ko po dnevi.

V prostorni prezbiterii se je zbralo okoli dve sto

pevcev in glasbarjev, z mnogoterim muzikalnim orodjem. V srednjem čolnu cerkve pa so bili sedeži že postavljeni za kardinale, škofo in njih duhovne spremljevalce.

Pevska in muzikalna družba je k ti slovesnosti bukve na svitlo dala, v kterih se popeva čast Marije D. brez madeža spočete in življenje sv. Očeta, veči del v odah (slavnih pesmih).

Ob dveh popoldne se je slovesnost pričela z nagovorom kardinala Rataela Monaco la Valletta v laškem jeziku. Po tem je vsa muzikalna družba kaj veličastno godla. — Ta družba ima le take ude, kterih glasbena umetnost in učenost je popolnoma dovršena. To je donelo in se razlegalo med visocimi oboki in kuplami prekrasne cerkve! Godlo se je iz Bellini-a, Meyerbeera, Pacini-a, Verdi-a, Rossini-a, Donizetti-a in dr.

Pevske reči je zložil prof. Gian. Batt. Toti; godbo je vodil Gugl. Castellani; orhestro pa Orsini. Deli pesmeni so bili: 1. Konklave, v kterem so Pija IX volili. 2. Volitev njegova. 3. Beg v Gaeto. 4. Vernitev iz Gaete v Rim. 5. Molitev Rimljanov. 6. Določitev prečistega spočetja. 7. Moč, ki jo je Marija podelila sv. Očetu. 8. Stoletnica ss. apost. Petra in Pavla. 9. 11. april letošnjega leta. 10. Spominek prečist. Device. 11. Vesoljni zbor. 12. Prisega Rimljanov prezvestih sv. Očetu.

Pelo se je zdaj samotež (solo), zdaj po dvojno (v duetu), zdaj po štirje, zdaj kor odraščeni pevcev, ali pa kor fantičev (okoli 40); včasih so se sklenili vsi skupaj — in takrat je pretresalo poslušavca in ganilo do solz.

Slišali so se glasovi od naj višega soprana pa do naj globokejšega basa, in vse to le iz moških gerl. Včasih je bilo naj lepši harmonijo slišati le od daleč, kakor da bi angelci na višavah prepevali, in počasi je bližej in bližej prihajalo, da je na zadnje z vso močjo zagermelo okoli nas in med nami tako, da je mraz pretresal človeka, bi djal, od svetega strahu.

Pa zopet so se povzdigali posamezni mili glasovi na višave, in serce tako ginili, da so solze ljubezni do Marije polile lice; drugič spet je krepki glas kakega basa ali pa veličastni združeni kor vsih pevcev s povzdignjenimi glasi toliko hvalil sv. Očeta, da bi bil človek kar pri tisti priči svojo kri zanj dal, ako bi bilo treba.

Enacih čistih glasov, kakor o ti priložnosti, — enake lepe godbe, da bi se tako vjemala, nisem še slišal. Dečki sosebnost — o kako prijazno so peli!... To so tisti izbrani učenci, ki jih sv. Oče nalašč za cerkveno petje na svoje stroške dajo učiti, ki tedaj tudi večkrat v cerkvi sv. Petra pojó. O ti priložnosti so se pridružili še sinovi rimskih imenitnjakov, kakor so bili tudi med moškimi pevci in muzikanti gospodje (dilettanti), ki se sicer nikdar očitno slišati ne dajo.

Trikrat so pevci in glasbarji počivali. Takrat so nastopili govori, vsi v pesmih, mnogoteri duhovni in kleriki, pa vsak v svojem jeziku.

Govorilo se je v latinskem, arabskem, nemškem, angleškem, gerškem, španjskem, francoskem in laškem jeziku. (Ko bi bil vedil, da slovenskega jezika ne bo slišati, bi se bil naglo kaj naučil v čast slovenskega jezika.)

Sosebno je dopadel Maronit Fra-Gabriele Fratrani, ki je po arabsko enotero prepevaje govoril svojo pesem.

Pričujoči so sicer po vsakem govoru ploskali, ali tukaj ni bilo konca ne kraja ploskanja, ko je Maronit, mlad, lep velik mož s černo brado, v dolgi halji, govoriti nehal. Nar bolj določno pa sta govorila gerk o. Gius. Frattini po gerško, in rimski korar Bartolini po laško.

Gerk je besedo za besedo počasi izgovarjal s povdarkom, tako, da ga je vsaki po celi cerkvi lahko umel.

Cerkev je večji od ljublj. škofijske, vendar je bila

*) Lojdova družba se je tudi v Aleksandrii lepo obnašala do katoliških škofov, ki so bili iz Jutrovega na potu v Rim. Slava ji!

natlačeno-polna z gospodo; moral pa je imeti sleherni pripuščenje ali listek (billet); samo škofje in mi sprem-ljevalci škofov smo bili tako dopuščeni k akademiji. Imel sem prostor blizu prezbiterije poleg stene, tako da sem lahko vidil vse zbrane škofo in kardinale, kakor tudi drugih poslušalcev veliko število. Pri vratih in sem ter tje po cerkvi so se blisketale čelade papeževih dragonarjev, ki po cerkvah kakor tudi zunaj cerkvá skerbé za to, da gre vse v redu. Pa je tudi res vse pri miru, vse tiho, brez vsake nerodnosti. Tako tiho zopet vsi izidejo, kakor da bi nobenega pričujočega ne bilo. Kdor se želi naučiti, kako je treba red in pokoj med ljudstvom ohraniti, naj pride se tega v Rim učiti. Z Bogom!

Janko.

Razgled po svetu.

V Jeruzalemu je mil. škof Bracco o binkošti po-svetil mladenča iz semenišča Bejt-Džala, rojenega Na-zarečana. Tudi je podelil trem frančiškanom niže bla-goslove. Doma so bili ti trije: iz Jeruzalema eden, drugi iz Nazareta, in tretji iz Betlehema. Pervi zdaj v arab-skem jeziku podučuje seminariste, in bo pozneje za mi-sijonarja kam prišel; druga dva pa se učita bogoslov-skih reči in sta imela kmalo subdijakonot prejeti. Go-tovo, velik napredek je to, da zdaj tudi že v sveti de-želi duhovne izučujejo in posvečujejo.

Sicer pa ima tudi katoliška reč v sv. deželi dosti sovražnikov. Znano je, da je bil pred nekimi mesci ogenj v duplini Kristusovih jaslí. —

10. avg. je nekdo v duplini jaslí streljal na ondot-nega brata frančiškana, varha pri jaslí, kteremu je obleko prestrelil, njega pa vendar ni poškodoval. Dolže nekega krivoverca. Greki in Armeni so čedalje prederz-niši in se vsiljujejo v pravice katoličanov. „Bakšiš“ (da-rila, podkupovanje) tudi stori, da se jim večí del po-sreči, kadar se po krivici v kako svetišče vrinejo. Do-pisnik od ondod pravi, da kat. družbe bi morale več storiti za sv. deželo in da se protestanške dijakonise bolj podpirajo, kakor pa kat. sestre sv. Jožefa, sijonske iu nazareške redovnice.

Eden romarjev, ki je prišel iz sv. dežele, je hvalil obnašanje visocih popotnikov in pristavil je: „Sploh je viditi, da so naši knezi več vredni, kakor pa njih vlade. (Das heil. Land V.) Bilo je v kratkem več vladarskih oséb ondi in vsi so dajali prav lepe zglede. Laški kra-ljevič Amadej je zvedil v Jeruzalemu grenko resnico, da zatiranje frančiškanov na Laškem bo o svojem času storilo, da bodo tudi verniki Božjega groba, ki so zdaj večí del Italijani, morali od drugod se nadomestovati. Francozi so v tem vse bolj prebrisaní, oni vedó, da le katoliški redovi in misijonarji sploh s katoličanstvom vred tudi francosko narodnost in veljavo razširjajo, in torej njih vlada zvesto podpira redove. Enako so v Av-strii ravno sovražniki katoliških redov in duhovstva sploh ob enem zatiravci avstrijske veljave in ideje doma in na tujem. V Jeruzalemu n. pr. avstrijsko katoliško duhovstvo v hospicu vse kaj več stori za avstrijsko idejo, kakor pa je cesarski poročnik sam tega zmožen. V hospicu ravno ima središče vse, kar je avstrijskega; pri dobri vladbi dobiva iz naprave tudi država sama čast in veljavo. —

V Jeruzalemu je od visoke Porte odstavljen ondotni paša in poklican je v Carigrad na odgovor. Bil je boje paša ves v rokah grekov in sovražnikov zoper latince (katoličane). Počenjal je neki vsaktere sleparije, mislijo pa, da si bo po taki poti tudi v Štambulú pomagal. Dal bode del svojega ropa sodnikom, in ostalo mu bo še dosti, da si bo novo in mastno še viši častno službo kupil.

12. kim. je po dolgem posvetovanji turška vlada privo-ljenje dala k velikemu omrežju evropskih železnic, ktero

bo tudi Carigrad obsegalo, in to bo gotovo pripomoglo, da se bodo evropske šege po Turškem čedalje bolj razširjale.

Midhat-paša, poglavar v Bagdadu, je dal kopati na mestu, kjer je stal nekdaš Babilon. Našel je med drugim dvorano (palačo) s starimi napisi po prelepih opekah; od teh dobro ohranjenih napisov pričakujejo novih do-kazov za resnico svetopisemske razlage.

„Impartial de Smyrne“ naznanjuje: 21. kim. je bil v Magnesii položen podstaveni kamen za novo kat. cerkev. Pred 30 leti so se kristjani smeli komaj očitno na cestah pokazati, ker Magnezija je eno izmed „svetih izlamskih mest“, danes se povzdigajo zvoniki zraven minaretov (stolpi turških madžidov ali mošej). Sultan sam je veliko pripomogel k zidavi cerkve, ki bo sv. Lorencu posvečena.

Razne novice. Moravski katoličani tožijo, da v Gre-grovi tiskarnici v Pragi tiskani časniki, kakor „Nar. Listi“, „Obrana“, „Svoboda“, z veliko prederznostjo napadajo katoliško cerkev, njenega poglavarja in načela katoliške vere. Se mar to pravi narodni reči služiti? Taki raz-dvojavci slovanskih narodov so njih sovražniki dva-krat, prvič, ker jim vero hočejo ukrasti, drugič, ker v tem tudi narodnosti škodujejo. — Od evropskih mojstrov se učijo tudi turčini nekake svobode nove ére, za ktero pa potomci ne bodo hvaležni. Po nekem ukazu iz Carigrada se imajo šole, ki so jih kristjani sami na-pravili, s turškimi šolami zediniti. Ni čudo, da je taka „konfesijslosna“ turška šolska zapoved zbudila velik šum med kristjani, ki imajo še kaj vere, in neka bro-šura naravnost tirja oprosteno spod turškega jarma. — V Innsbruku je eden „liberalčičev“ zapečatenó pismo profe-sorja Moriggla ukradel, „liberalci“ so ga razpečatili, v tirolskem „Tagblattu“ razglasili, in iz tega se je naredil celi „špektakelj“, ker v pismu so bile nekatere novi éri neljube reči. — „Vaterland“ daje Beustu načelno-osebno nezaupnico kakor takemu, ki ni ne po talentu ne po značaju zmožen opravljati naj tehtniši službo ogersko-avstrijske države. — Ignatiev, ruski po-slanec, je edini ostal na dvoru egiptovskega namestnega kralja, vsi drugi poslanci so Egipt zapustili. Misli se, da ta reč ni brez pomena. —

Iz Ljubljane. (Zastran družbe Božjega gro-ba v Jeruzalemu.) Tiste ude društva Božjega groba, kateri še niso plačali za l. 1869, vljudo prosim, naj bi to kmalo storili in zneske poslali, da nabrani denar na dotično mesto pošljem.

K. Lahajner, društ. prednik,
v rožnih ulicah hiš. št. 101.

Prošnja. Prejela je kat. družba že precej lepo število bukev, vendar ne še dosti: slovenskih nam znanj-kuje, ker udje take prav radi beró. Prosim toraj vse prijatelje katol. družbe, naj bi nam darovali sloven-skih bukev in nam jih prav kmalo poslali, da bomo mogli bralcem streči.

Dr. J. Sterbenc,
knjižničar.

Dr. Len. Klofutar-ja, konzist. svetnika, okrajn. šolsk. nadzornika in profesorja, je Nj. veličanstvo 8. grud. t. l. imenovalo častnega kanonika kn. škof. ljub-ljanskega kapitela.

Gosp. Fr. Stanonik, dr. bogoslovstva, duhovni pomočnik v stari Loki, je postal profesor verne na vseučilišču v Gradcu.

„Verfassungstreuerji“ ljubljanski so previdili 17. grud., da je „verfassung“ ali vstava v nevarnosti. Zasli-šali so pa v svojem zbirališču iz nekih ust, da „noben prost narod veličastniši vstave ne pozná“, kakor je ta, in ustrašili so se zanjo... Sklenili so torej, prvič, da bodo v nedeljo (19. dec.) „verfassungi“ na čast jedli,

kar se je tudi zgodilo (Nismo pa slišali, če so tudi kaj klali?); drugič, da hočejo podpornjo „verfassunggi“ na Dunaj poslati — v podobi adrese. — To je tista družba, ki je že v prvi svoji seji mlatila po papeževi okrožnici; družba, ki se je o vsaki priliki razodevala sovražljiva cerkveni reči (kar kažejo zapisniki njenih sej), ki zdaj mlati po cerkvenem zboru, ki s takim djanjem žali naj svetejši čutila našega katoliškega naroda. Poslušali so „verfassungstreuerji“ z odobrenjem, ko jim je eden izmed njih goričeval, da koncil hoče razdijati pridobitve véde ali učenosti, pa da namen v Rimu zbračeto je, ne vém, kake temote srednjega veka po svetu razširiti... Ni povedal govornik, kakošna je tista véda in učenost, za katero se tako nezmerno bojé, če je nemara „markvortarija“, ali kaka Karl-Vogtova opičarija („afna-slovstvo“), — „ubrikovanje“, — „tagblattovanje“, — „laibaheričenje“, — ali kaj drugega?... Rekel je eden, da tirjamo le vero in ne véde. Čudna laž! Neprenéhoma ti ljudjé z védo, učenostjo bahajo, pokazati pa nič nimajo. Pridite saj enkrat na dan, skazite se, kaj učenega, omikanega delate za človeštvo, za naš narod, — ki se dan na dan z védo hvalite? Mi, taki neznanski „mračnjaki“, s kakoršnimi nas vedno psujete, dobimo saj kake koščike od svoje „Matice“, od „družbe Mohorjeve“ in vsako leto nam slovstvo obrodí marsiktere plodove: od Vas „razsvitljenih“, od vas „lichtfreundov“ bi morali saj dvajsetkrat toliko pričakovati. Pa lejte! Vi le vpijete, pa nič ne pokažete; Vi ste kakor kure, pri katerih je po pogovoru „veliko kokodaje, pa malo jaje!“ Ali pa je mar sadje Vaše preslavljene učenosti časnikarstvo, ki devet mescev kloštre opravlja in deseti mesec sodnija sama poterdi, da je bilo vse laž, in potem zopet svojo naprej guli in s staro termo laže? Je to inteligencija? je to véda? Bobna se v prid „svobode“, kakor bi bila v nevarnosti; pa vse to je sleparija. Tem ljudém je vestna svoboda vnémarnost v veri, enakost za laž in resnico. Kdo Vas pa sili k čému? Ali Vas mar policaji k maši, k spovednici gonijo? Ali je mar pa to „blažena“ prostost in omika, če se v kazališu česenje Matere Božje brez kazni skruni, lažnjive „Ubrikovanja“ šemijo, ali če adrese vse hudo v deželi tistemu stanu natvezajo, kateri si vse prizadeva hudo odvracati? Kakošno svobodo pa potlej tisti vživajo, katerim se s takim počenjanjem krivica dela, — narodu celemu, kateri je v svojih verskih čutilih žaljen, ktereга mladi zarod

se pohujšuje? Ali ni mar veliko več v nevarnosti svoboda katoličanov, svoboda našega naroda po Vašem počenjanji? — Nekdo je v omenjenem shodu zoper cerkveni zbor oporékal, protestoval, kakor katoličan in kakor Slovan. Ta „katolik“ naj bi se pač poprej iz katekizma naučil dolžnosti katoličana do svoje cerkve; — našel bi med drugim, da tisti, „kdor Cerkve ne posluša“, temveč očitno v zborih zoper njó rogovili, ni več „katoličan“, ampak „očitni grešnik“ in nejevernik. Kar pa njegov „protest“ kakor Slovan tiče, naj le ostane tudi kakor protestovavec tam, kjer je poprej bil; Slovenci smo pokorni otroci Kristusovega namestnika in njegovih škofov, ki so v cerkvenem zboru, in protesta taci milovanja vrednih „auch-katolikov“ ne priznavamo za svojega.

Profesor V. Kermavner, rojak naš, pride iz Černovic v Celje na gimnazijo.

„**Tagblatt**“ je zopet enkrat kakor turški paša rojil nad „zamursko Danico“ in „terdokožnimi ultramontanci“, ki — češ da — „še glasú razsvitljenega cerkvenega kneza ne poslušajo!“ Tako hudo grajo je spočél od tod, da „Danica“ ni nič govorila o pisanji mil. škofa, sicer le do duhovstva (an die hochw. Seelsorger-Geistlichkeit) pred njih odhodom v Rim. Spekla pa ga je bila undanja iskra v „Dan.“ Obseg pisanja in odgovor prihodnjič, ker že dogotavljeni spis zavoljo tesnobe s časom mora čakati.

V Novem mestu j. 14. t. m. umrl čast. o. Gracijan Cigler, bivši ondodni gimn. učitelj. R. I. P.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofii. G. Jan. Kramar, duh. pom. pri sv. Petru v Ljubljani, gre po svoji lastni volji za duh. pom. v Čemšenik zavoljo bolezni in nezmožnosti ondodn. fajn. g. Kajet. Huberja. G. Fr. Dvogan, farni oskerbnik v Černomlji, je postal fajmošter.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Iz Rovi: „Eripe me de inimicis meis Domine; ad te confugi.“ 3 gl. 75 kr. v srebru. — Žena 1 gl. sr. Prosi blagosl. za dušno in telesno zdravje. — Iz Šmartna: Urša Sink 80 kr.; Jak. Bajžel 25 kr.

Za mil. škofa Mraka. Z Gorjan 6 gl. — Po g. Lesarji 2 gl. (za 2 pod.). G. J. Volčič 5 gl. (za 2 pod.).

Za pogorelce v Straži pri Leskovici, in za pogorelce v Rakeku Plan. okraja poslano z Berda 2 gld. 25 kr. (Oddali v kn. škof. pisarnico z unim vred, kar je prišlo za pogorelce v Košani. Vr.)

Le hitro k naročilu na „Zgodnjo Danico“ za leto 1870!

Povedal je naš zadnji list, da saj za zdaj kaže ostati pri starem z izdajanjem „Zgodnje Danice.“ Vidilo se bo, kaj potlej čas nanese.

Naj bo torej vabilo kratko, pa toliko daljše verste gorečih naročnikov in marljivih bravev. Vredništvo našemu edinemu cerkveno-politiškemu listu prav z veseljem svoje moči daruje, tiskar lične čerke in obliko: Vi pa, vérnj in verli Slovenci, darujte svojo zdatno podporo! Naročujte se, in pišite! Pa prav obilno! Če tudi imamo že lepo zalogo kaj dobrih in mičnih spisov, — nič ne dé: le zmeraj na novo blagovolite delati. Zdaj pa še za odhajóče leto: Plačilo iz nebés in naj priserčeniši hvala tolikanj vnetim bravecem in pisavcem, — in vsim preljubim Slovencem blažene praznike in veselo novo leto!

„Zgodnja Danica“ veljá:

po pošti za celo leto 4 gold. 20 kr.; — v tiskarnici za celo leto 3 gold. 60 kr.

po pošti za pol leta 2 gold. 20 kr.; — v tiskarnici za pol leta 1 gold. 80 kr.

po pošti za četert leta 1 gold. 15 kr.; — v tiskarnici za četert leta — gold. 90 kr.

Za pošiljanje na dom v Ljubljani se za celo leto plača 36 kr., za prenarejeni napis med letom 10 kr. Naročnina se pošilja tiskarnici Blaznikovi v Ljubljano.

Odgovorni vrednik: Luka Jeran. — Natiskar in založnik: Jožef Blaznik v Ljubljani.